

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

فرستنده: عثمان حیدری
۰۱ جنوری ۲۰۲۲

امریکای لاتین حیاط «شلوغ» امریکا!

Photo: Estudios Revolución

سال ۲۰۲۱ سالی سرشار از تحولات مهم برای منطقه امریکای لاتین بود؛ در کنار تداوم کارزار همه گیری و واکسیناسیون، وقوع انتخابات سرنوشت ساز، باعث تقویت جناح چپ و مقابله با مداخلات سلطه طلبانه امریکائی شد؛ به طوری که تقویت استقلال بیشتر این کشورها، رویای حیاط خلوت امریکا را بیش از پیش کمرنگ کرد.

بر مبنای گزارشات، امریکای لاتین به ویژه در ماه نومبر ۲۰۲۱ (عقرب) شاهد دوره ای فشرده از انتخابات ریاست جمهوری، پارلمانی و محلی بود که چرخشی چشمگیر در سیاست های کشورهای منطقه به وجود آورد. انتخاباتی که اگرچه حاکی از فرسایش در برخی احزاب حاکم چپگرا از جمله اکوادور و ارجنتاین شد، اما در نیکاراگوئه قدرت «دانیل اورتگا» رئیس جمهوری چهار دوره پیشین را تثبیت کرد. در انتخابات منطقه ئی ونزوئلا نیز شکست اپوزیسیون، باعث تقویت چاویسم و طرفداران دولت «نیکلاس مادورو» رئیس جمهوری این کشور شد و ... سرانجام در انتخابات اخیر چیلی، انتخاب نامزد جوان مبارز چپگرا، خط پایانی بر دوره حاکمیت دیکتاتوری تحت حمایت واشنگتن رقم زد.

انتخابات اکوادور، آغازگر تحولات سیاسی منطقه

اگرچه چندماه پیش از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری، بسیاری از مردم اکوادور و تحلیلگران خارج از مرزهای این کشور انتظار بازگشت جناح چپ تحت حمایت «رافائل کورّه آ» رئیس جمهوری سابق این کشور را داشتند و نظرسنجی‌های قبلی نیز این موضوع را تأیید می‌کردند، اما در آخرین هفته‌های منتهی به انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۱ در ۱۱ اپریل (۲۲ حمل)، با تنگتر شدن دایره رقابت‌ها در چرخشی غافلگیرانه، «آندرس آرائوز» نامزد جناح چپ از راهیابی به مسند قدرت بازماند و «گرمو لاسو» از جناح راستگرا رئیس جمهور این کشور شد. با این وجود، همچنان فضای ناآرامی بر اکوادور حاکم بود که با خبر درگیری‌های مرگبار زندانیان این کشور که به کشته شدن ۱۱۶ نفر منجر شد، نمود بیشتری پیدا کرد. امریکای لاتین در ۲۰۲۱؛ چندگام تا محور رؤیای حیات خلوت امریکا

انتخابات ریاست جمهوری پرو و روی کارآمدن یک معلم چپگرا در برابر حزب حاکم

سرانجام پس از کشمکش‌های بسیار و روند طولانی شمارش آراء، در میان تشنج‌ها و تقلای انتخاباتی رقیب برای ابطال انتخابات، «پدرو کاستیو» معلم روستائی و نامزد حزب چپگرای پرو، پیروز انتخابات ریاست جمهوری این کشور شد.

با گذشت بیش از شش هفته از برگزاری دور دوم انتخابات ریاست جمهوری پرو (ششم جون/ ۱۶ جوزا) و کشمکش‌های فراوان پیرامون اعلام برگزیده نهائی این رویداد سیاسی دو قطبی، سرانجام دادگاه عالی انتخاباتی پرو (JNE)، «پدرو کاستیو» نامزد چپگرا را در برابر «کیکو فوجیموری» راستگرا به عنوان رئیس‌جمهوری منتخب اعلام کرد.

به این ترتیب امریکای لاتین شاهد اولین چرخش قدرت به سوی جناح چپ شد؛ پیروزی جناح چپ که در امریکای لاتین به عنوان گرایش ضد امپریالیستی شناخته می‌شود، آغازگر مسیر تحولات منطقه در انتخابات تعیین‌کننده ماه نوامبر (عقرب) شد.

سفر بورل به امریکای لاتین با هدف دخالت و تغییر مسیر انتخابات

پیش از شروع انتخابات ماه عقرب، «جوسپ بورل» مسؤول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، در سفری دو روزه (-۱۳ ۱۲ عقرب) به منطقه با مقامات پرو و برازیل دیدار کرد. همان گونه که بورل در آستانه این سفر اذعان کرده بود «امریکای لاتین در رادار اتحادیه اروپا نیست»، هدف نماینده عالی اتحادیه اروپا، علاوه بر فراهم کردن زمینه بهربرداری‌های اقتصادی برای اروپا، تأثیرگذاری بر فضای سیاسی این منطقه در ماه سرنوشت‌ساز انتخابات (نومبر) در ۵ کشور حوزه لاتین بود تا مسیر نفوذ سیاسی بیشتر اروپا را در این منطقه فراهم سازد. مسؤول سیاست خارجی اروپا همچنین ۲۴ عقرب، با «لونیس ایناسیو لولا داسیلوا» رئیس جمهوری سابق و نامزد احتمالی انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۲ برازیل، در بروکسل مقر اتحادیه اروپا دیدار کرد.

نومبر؛ ماه سرنوشت ساز انتخابات

نومبر ۲۰۲۱ (عقرب-قوس) ماهی سرنوشت‌ساز برای امریکای لاتین بود؛ ۳۰ روز پر اهمیتی که در راستای تعیین تکلیف سپهر سیاسی کشورهای نیکاراگوئه، ونزوئلا، ارجنتاین، چیلی، اکوادور و هندوراس نقش پرننگی بازی می کرد.

در انتخابات ۷ نومبر (۱۶ عقرب) نیکاراگوئه، «دانیل اورتگا» رئیس جمهوری فعلی این کشور، با کسب ۷۵ درصد آراء شمارش شده، بر رقبای خود در انتخابات ریاست جمهوری پیشی گرفته و مجدداً سکان اداره کشورش را به دست گرفت.

اگرچه دانیل اورتگا براساس قانون این کشور، در چهارمین دور متوالی به عنوان کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری حضور یافته بود، اما زندانی بودن برخی از محکومین قانونی چند تن اعضای اپوزیسیون مزدور امریکا به عنوان کاندیداهای احتمالی رقیب، دستاویزی برای راه اندازی حملات و اتهامات واهی از سوی واشنگتن علیه اورتگا شد. به عقیده تحلیلگران نیز علت این که رهبر ساندینیست ها این چنین آماج حملات و انتقادات قرار گرفت، این بود که او برای دفاع از حاکمیت نیکاراگوئه و تأمین منافع این کشور امریکای مرکزی همچنان ایستادگی می کند و به دلیل عملکرد مثبت خود در سکانداری این کشور در دوره های قبلی، همچنان از محبوبیت بالایی بین اکثریت رأی دهندگان این کشور برخوردار بود.

به نوشته تله سور، نیکاراگوئه تحت فرماندهی اورتگا به یکی از کشورهای موفق و در حال پیشرفت امریکای مرکزی به ویژه در حوزه انرژی و مبادلات تجاری تبدیل شده است .

انتخابات محلی و منطقه ئی ونزوئلا نیز در روز یکشنبه (۲۱ نومبر/۳۰ عقرب) با حضور بیش از ۳۰۰ ناظر بین المللی برگزار شد. در این انتخابات، حزب متحد سوسیالیست طبقه حاکم ونزوئلا (PSUV) در ۲۰ منطقه از ۲۳ منطقه کشور پیروز شد. این نخستین بار پس از سال ۲۰۱۷ بود که اکثریت اپوزیسیون، رویکرد تحریم انتخابات را کنار گذاشته و در این صحنه سیاسی حاضر می شدند.

اگرچه در پی پیروزی مجدد چاوایسم (طرفداران نیکلاس مادورو، رئیس جمهوری ونزوئلا) علاوه بر انتخابات ریاست جمهوری و پارلمانی، ناظران اروپایی سناریوی نخ نمای زیر سؤال بردن اعتبار انتخابات را در پیش گرفتند، اما کاراکاس با رد قاطعانه اظهارات مداخله جویانه آنها، تأکید کرد که با وجود نظارت بیش از ۳۰۰ ناظر بین المللی، این ادعاها در ادامه همان سیاست خصمانه تهاجم علیه کاراکاس صورت می گیرد.

شهروندان هندوراس نیز در ۲۸ نومبر (هفتم قوس) با حضور در یازدهمین انتخاباتی که پس از پایان (۱۹۸۱ میلادی) دو دهه حکمرانی رژیم های نظامی برگزار شد، به خانم «سیومارا کاسترو» چپگرا، همسر «مانوئل زلایا» رئیس جمهوری سابق این کشور رأی دادند. سیومارا کاسترو پس از کودتای ۲۸ جون سال ۲۰۰۹ (هفتم سرطان ۱۳۸۸) علیه دولت قانونی زلایا، به چهره ای مهم و نخستین مدافع حقوق بشر در مقابل اقدامات غیر قانونی و خشونت آمیز دولت کودتا در هندوراس تبدیل شد.

انتخابات چیلی؛ پیام آور پایان دوران دیکتاتوری

مردم چیلی با حضور در دور دوم یکی از حساس ترین انتخابات های ریاست جمهوری جهان، در روز یکشنبه (۱۹ دسمبر/۲۸ قوس) نقش آفرینی و گزینشی جدی بین بقای جریان دیکتاتوری و پایان دادن به آن ایفاء کردند.

با انتخاب «گابریل بوریک» ۳۵ ساله در برابر «آنتونیو خوزه کاست» راستگرای افراطی و مدافع جریان دیکتاتوری پینوچیت، چیلی نیز به جمع کشورهای امریکای لاتین از جمله ارجنتاین، بولیوی، هندوراس، مکزیکو و پرو پیوست که

در سال‌های اخیر به جناح چپ گرایش پیدا کرده اند. این تحولات باعث فاصله گرفتن بیش از پیش امریکای لاتین از واشنگتن شده است.

پیروزی «گابریل بوریک» رئیس‌جمهوری منتخب چیلی، انگیزه‌ای جدی برای تجدید قوای جبهه چپ و نفی افراط گرایی در پهنه وسیع امریکای لاتین خواهد بود.

از سوی دیگر، این پیروزی پس از تثبیت قدرت دانیل اورتگا در نیکاراگوئه و روی کار آمدن «سیومارا کاسترو» در هندوراس به منزله کوتاه شدن دست راست‌گرایان و تقویت قدرت چپ‌گرایان در پهنه وسیع امریکای لاتین و کارائیب است. تقویت نفوذی که در صورت کاندیداتوری و پیروزی «لولا داسیلوا» در انتخابات سال آینده برزیل، محفل کشورهای چپ‌گرای این منطقه را برجسته تر خواهد کرد.

برزیل و بازگشت لولا داسیلوا به صحنه کارزار انتخاباتی ۲۰۲۲

«لونیس ایناسیو لولا داسیلوا» معروف به لولا که محبوبیت خود را در نظرسنجی‌های پیش از انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۲ به رخ کشیده، گویا به دنبال بازگشت به عرصه سیاسی کشورش با هدف اتحاد احزاب و بازگرداندن اعتبار خدشه دار شده برزیل در عرصه بین‌المللی است.

لولا داسیلوا سیاستمدار چپ‌گرا و مخالف امپریالیسم برزیل در گذشته، دو بار متوالی در سال‌های ۲۰۰۲ و ۲۰۰۶ به عنوان رئیس‌جمهوری این کشور برزیل برگزیده شد. او اما در سال ۲۰۱۸ با اتهام فساد روانه زندان شد و از شرکت در انتخابات بازماند اما تیرئه وی در سال گذشته (اوایل ۲۰۲۰) از اتهامات فساد مالی، حالا راه را برای حضور دوباره اش و شاید هم با محبوبیتی بیش از گذشته، برای حضور در عرصه سیاسی کشورش هموار ساخته است.

بازگشت لولای ۷۶ ساله به قدرت بازگشتی شگفت‌انگیز خواهد بود؛ زیرا در دوره ای که او رئیس‌جمهوری برزیل بود، اوضاع اقتصادی این کشور رونق داشت. لولا داسیلوا حدود یک دهه پیش در حالی مسند ریاست جمهوری را ترک کرد که در اوج محبوبیت بود. در دوره او برزیل در آستانه شکوه و عظمت ایستاده بود.

پیشبرد اجرای واکسیناسیون و مقابله با همه‌گیری

به نوشته نشریه کونکتاس ارجنتاین، اگرچه در اوایل سال ۲۰۲۱ فقط چهار کشور کارزار واکسیناسیون را تازه آغاز کرده بودند، در پایان سال میلادی ۲۰۲۱، بیش از ۹ کشور منطقه موفق به واکسیناسیون کامل بالای ۶۰ درصد جمعیت خود شده اند.

بسیاری از کشورهای منطقه از جمله برزیل، اکوادور، پرو و چیلی از واکسین‌های چین و روسیه استقبال کردند. در این میان، پیشبرد روند واکسیناسیون به ویژه تولید واکسین‌های کوبائی روزنه امید در چشم انداز آتی منطقه گشود. دانشمندان کوبائی با وجود تشدید تحریم‌های واشنگتن علیه هاوانا پس از کارآزمایی‌های موفقیت آمیز فراوان بر روی ۴ گونه واکسین ملی خود، نخستین واکسین بومی امریکای لاتین با عنوان آبدالا را تقدیم کشورهای منطقه کرده و موفق به تولید ۲۰ میلیون دوز از این واکسن علیه کووید ۱۹ شدند.

یکی از مشکلات اصلی امریکای لاتین و کارائیب در دسترسی به واکسین، وابستگی بیش از حد کشورهای منطقه به واردات و ذخایر سایر کشورها بود. در بسیاری موارد تأخیر در دریافت محموله‌های واکسین در روند واکسیناسیون منطقه نیز تأثیر بسیاری می‌گذاشت. به همین دلیل برخی کشورهای منطقه مانند مکزیک و برزیل به بومی سازی واکسین‌های وارداتی از روسیه و چین روی آوردند.

دور جدید مذاکرات میان دولت و مخالفان ونزوئلا در مکزیکو

آغاز مرحله جدیدی از مذاکره ها بین مقامات دولت ونزوئلا با مخالفان، با هدف پایان دادن به بحران سیاسی این کشور و همزیستی مسالمت آمیز بین احزاب سرانجام روز جمعه (۱۳ اگست/ ۲۲ اسد) در مکزیکو به عنوان کشور میزبان با میانجیگری ناروی و همراهی هالند و روسیه محقق شد. این دور از مذاکره ها اگرچه با حمایت دولت مادورو تا دور چهارم پیش رفت، اما با استرداد آلکس صعب (ساب) تاجر کلمبیائی و از نزدیکان دولت مادورو به امریکا در ۲۴ میزان، ادامه روند آن تعلیق شد. زیرا وی یکی از اعضای کمیسیون مذاکرات به شمار می رفت .

اجلاس آلبا با محوریت مقابله با مداخلات خصمانه واشنگتن

در ۲۳ قوس نیز، بیست و دومین دور اجلاس اتحادیه بولیواری ملل امریکای ما (آلبا) بین کشورهای عضو (از جمله بولیوی، ونزوئلا، کوبا، نیکاراگوئه و ...) در کوبا برگزار شد که محور مذاکره ها، توافق های سیاسی برای جلوگیری از مداخله امریکا و متحدانش در امور داخلی کشورهای منطقه، واکنش منطقه ای به همه گیری کووید-۱۹ و تقویت مکانیسم های اقتصادی بود. همچنین ضرورت اقدام فوری در جهت تقویت انسجام اقتصادی منطقه مورد تأکید قرار گرفت.

پیشتر نیز در اوایل دسمبر (نیمه های قوس)، در سومین اجلاس مجمع کشورهای امریکای لاتین و حوزه کارائیب (سلاک) مقامات دولت های عضو بر تقویت انسجام کشورهای منطقه و سایر قدرتهای جهان از جمله چین تأکید کردند.

امریکای لاتین؛ کوچ از حیاط خلوت امریکا به جمهوری خلق چین

همگرایی روزافزون کشورهای حوزه امریکای لاتین در چارچوب نهادهای منطقه ای، مفهوم حیاط خلوت امریکا را بیش از هر زمان دیگر کمرنگ ساخته و مسیرهای تازه ای پیش روی این کشورها برای گسترش مناسبات با سایر بازیگران مطرح جهان به ویژه چین گشوده است.

نگاهی کلی به مسیر همکاری های اقتصادی و تجاری کشورهای حوزه امریکای لاتین و کارائیب با چین طی دو دهه اخیر (از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۰)، این واقعیت را آشکار می سازد که حجم مبادلات تجاری در این مدت ۲۶ برابر رشد داشته و به حدود ۳۵۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ رسیده و برآوردها حاکی از آن است که این رقم تا سال ۲۰۳۵، به دو برابر یعنی حدود ۷۰۰ میلیارد دلار افزایش خواهد یافت. دو طرف امیدوارند در سال جاری میلادی، به میزان مبادلات تجاری خود را به حدود ۴۰۰ میلیارد دلار افزایش دهند.

وجود برخی اختلاف رویکردها در امریکای لاتین به طور تاریخی اگر چه تلاش ها برای اتحاد این منطقه را محدود کرده است اما «جامعه کشورهای امریکای لاتین و کارائیب» (سلاک) نه تنها از سال ۲۰۱۰ به فعالیت خود ادامه داده است بلکه محور روابط قوی با برخی کشورها از جمله چین بوده است .

از طرفی از زمان تحکیم روابط چین با کشورهای امریکای لاتین در اواخر دهه ۱۹۹۰ میلادی تا کنون، این منطقه همواره مورد توجه چین بوده و تعامل فزاینده ای میان سازمان های منطقه ای از جمله سلاک و سپال (کمیسیون اقتصادی امریکای لاتین و کارائیب) و این کشور آسیائی در جریان بوده است.